

Spin-off Uyarlama Dizilerde Kişilik Bozukluğu ve Gotik Karakter İnşası: Wednesday Örneği

Personality Disorder and Gothic Character Construction in Spin-Off Adaptation Series: The Case of Wednesday

Mustafa AYDEMİR*

Araştırma Makalesi / Research Article

Başvuru / Received: 30.07.2023 ■ Kabul / Accepted: 12.09.2023

ÖZ

Yeni medyanın uygulama sahası olan dijital platformlar, TV dizi yapımları için önemli bir içerik mecrası olarak kabul edilmektedir. TV dizi yapımlarının geniş ölçekte kabul edilmesi konusunda son yıllarda sanal kullanıcılara yönelik içeriklere ağırlık verildiği görülmektedir. Bu konuda ücretli erişim hizmetleriyle üyelik sistemine göre oluşturulan ağ platformlarının özellikle genç kesime yönelik bir beğeni kültürü oluşturmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Z kuşağının izleyici kitlesini oluşturduğu bu platformlarda ağ toplumu, niteliksel olarak marjinal özelliklere sahip kişilik çatışması yaşayan ana ve yardımcı karakterler üzerinden şekillendirilmektedir. Bu çalışmada, Netflix yapımı Wednesday adlı dizi, dünyada en fazla izlenen 10 yapım içerisinde yer almaktadır. Wednesday dizisinde, postmodern pastiş betimlemeye sahip olup karakterle patolojik açıdan ironik bir ilişki kurulması ön plana çıkmaktadır. Sosyal psikoloji tanımlamalarındaki kimlik ilişkisi ile ruhsal değişkenlik yapıları dizinin ilk sezonunda yer alan sekiz bölümü içerisinde çeşitli temsiller, kahramanlık yapıları ve cinsiyetçi rolleri ile iletişim biçimleri ifadeler düzeyinde incelenerek adet ve yüzdelerle cinsinden içerik analizi yöntemiyle ele alınmaktadır. Wednesday dizisinin ilk sezonunu temsil eden sekiz bölümünde ilk aşamada ana karakter Wednesday Addams üzerinden sözel ifadeleri tipolojik olarak sınıflandıran üçlü niteleme grubu oluşturulmuştur. Dizinin ilk sezonunda söylem olarak 250 adet niteleme ve imgelem saptanmış olup, aile ve çevre nitelemesi 79 adet ve %31,60 oran, özeleştiri özelliği taşıyan nitelemeler 53 adet ve %21,20 oran, diğer kişilere yapılan nitelemeler 107 adet ve %42,80 şeklinde belirlenmiş olup, görüntünün bir yansıması olan imgelem sayısı 11 olup genel oran içerisinde %4,40 düzeyindedir.

Anahtar Kelimeler: Wednesday, Kişilik Bozukluğu, Cinsiyet Roller, Dijital Platformlar, İçerik Analizi.

ABSTRACT

Digital platforms, which are the application area of new media, are accepted as an important content medium for TV series productions. In recent years, it is seen that content for virtual users has been emphasized in terms of the wide acceptance of TV series productions. In this regard, it is understood that network platforms created according to the membership system with paid access services are trying to create a culture of appreciation especially for the young segment. In these platforms, where Generation Z constitutes the audience, the network society is shaped through main and supporting characters with qualitatively marginal characteristics and personality conflicts. In this study, the Netflix series Wednesday is among the top 10 most-watched shows in the world. Wednesday has a postmodern pastiche depiction and a pathologically ironic relationship with the character comes to the fore. The identity relationship and psychological variability structures in social psychology definitions are examined in terms of various representations, heroic structures and sexist roles and communication styles in the eight episodes of the first season of the series by examining them at the level of expressions and analyzed by content analysis method in terms of numbers and percentages. In the eight episodes of Wednesday representing the first season of the series, in the first stage, a triadic qualification group was formed to classify the verbal expressions typologically through the main character Wednesday Addams. In the first season of Wednesday, 250 characterizations and imagery were identified as discourse, 79 characterizations of family and environment with a rate of 31.60%, 53 self-critical characterizations with a rate of 21.20%, 107 characterizations of other people with a rate of 42.80%, and the number of imagery that is a reflection of the ability to see imagery is 11, which is 4.40% of the general rate.

Keywords: Wednesday, Personality Disorder, Gender Roles, Digital Platforms, Content Analysis.

Giriş

Yeni medya, iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve internetin yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan bir kavramdır. Dijital platformlar bu teknolojik gelişmelerle yaygınlaşmış ve yeni medyanın bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla dijital platformlar ve yeni medya arasındaki ilişki, dijital platformların yeni medyanın bir parçası olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır. Yeni medya, kullanıcıların daha interaktif, katılımcı ve kişiselleştirilmiş bir deneyim yaşamasına olanak tanırken, dijital platformlar bu fırsatları kullanarak kullanıcıların ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak hizmetler sunmaktadır. Kullanıcılar dijital platformlar aracılığıyla çevrimiçi ürün ve hizmet satın alabilir ve bilgiye erişebilmektedirler.

Yeni medya kullanıcıların içerik oluşturma, paylaşma, yorum yapma, beğenme ve diğer kullanıcılarla etkileşimde bulunmalarına olanak tanımaktadır. Kullanıcılar, içerikleri oluşturma ve paylaşma konusunda daha özgür olduklarından farklı bakış açılarına sahip çeşitli içeriklerle karşılaşabilmektedirler. Böylelikle yeni medya kullanıcılara daha fazla kontrol ve özelleştirme imkânı sağlamaktadır. Kullanıcılar bu durumda kişisel tercihlerine göre içerikleri seçebilme, düzenleme ve paylaşabilme eylemlerini gerçekleştirebilmektedir. Yeni medya kullanıcıların birbirleriyle etkileşim kurduğu bir ağ üzerinde işlemektedir.

Ağ etkileşimi, kullanıcılar arasında yaygın bir şekilde gerçekleşerek yeni medya araçları tarafından desteklenmektedir. Kullanıcılar birbirleriyle bağlantı kurarak içeriklerinin paylaşmasını kolaylaştırmaktadır. Söz konusu etkileşim kullanıcıların birbirleriyle daha yakın ilişkiler kurmasına, daha fazla katılım sağlamasına ve farklı düşünceleri keşfetmesine olanak tanımaktadır. Sosyal medya platformları, bloglar, podcast'ler ve diğer yeni medya araçları, kullanıcıların birbirleriyle etkileşim kurmasına ve ağ etkileşimini güçlendirmesine yardımcı olmaktadır.

İnternetin ve diğer dijital teknolojilerin imkanlarını kullanarak geleneksel medyanın ötesinde farklı bir iletişim ve etkileşim biçimi olan Web, yeni medyanın

en önemli bileşenlerinden biridir. Web, internet üzerindeki bilgiyi organize etmek, paylaşmak ve erişilebilir hale getirmek için kullanılan bir sistem olup televizyon programları ve filmler için yeni bir dağıtım kanalını oluşturmaktadır. Bu platformlar internet üzerinden video akışı sağlayarak izleyicilere geniş bir içerik yelpazesi hazırlamakta, dizi ve filmler bu platformların en popüler içerikleri arasında yer almaktadır. Dijital platformların interaktif yapısı yine kullanıcıların dizi ve filmleri istedikleri zaman ve istedikleri yerde izleyebilmesine olanak tanımaktadır. Bu durum geleneksel televizyon yayınlarının aksine izleyicileri belirli bir saatte programı izleme zorunluluğundan uzaklaştırarak rekabet ortamını da güçlendirmektedir.

Son dönemlerde yeni medya platformlarında gotik niteliği barındıran yapımlarda görülen artış geniş kitlelerin ilgisini çekmektedir. Gotik kültürü izleyici kitlesinin yeni materyaller keşfetmesine ve gotik estetiğe olan ilgisini sürdürmesine yardımcı olmaktadır. Gotik yapımlarda doğaüstü güçlerle rasyonalite arasındaki ilişki bağlamında süper kahraman hikayelerine daha fazla önem veren toplumsal yapılar görülmektedir. Dizi filmlerde sinema filmlerinde sıklıkla işlenen süper kahraman olgusu yerine normal karakterler ile öyküyü aktarma biçimlerinde edebi bir anlamı bulunan gotik türünün özelliklerine doğru bir eğilim olduğu da görülmektedir.

Postmodern dünyada kültürler arası süreçlerin ahlaki değerler etrafında tasarlanabildiği içerik endüstrisi, dijital sistemler ve sosyal ağların hızlı etkileşimiyle belirginlik kazanmaktadır. Folklorik düzlemde ele alınan söz konusu simgesel anlatı dizgeleri mitolojik öge kullanımına kadar geniş bir yelpazede işlenmektedir. Bu sistemde sıradan yerine sıra dışı, olağan yerine olağanüstü görsel içeriklere doğru yönelen seyir kültüründe değişimin yeniden uyarlama bir dizide nasıl şekillendiği önemli görülmektedir.

Literatür Taraması

Literatür çalışmasında ön plana çıkan temel kavramlara göre; dizinin özellikle sosyo-psikolojik düzlemde karakter, kişilik, cinsiyetçilik, mitolojik

unsurlar ile cinayet temalarının harmanlandığı yapıda sunulduğu görülmektedir. Literatürde geçen “Mood” kavramı Fransızca “modus” kelimesinden türetilmiştir. Ölçü, tarz veya yöntem anlamına gelen kavram ilk olarak 14. yüzyılda “mode” kelimesi olarak ortaya çıkmıştır. Ancak 16. yüzyılda “mood” kelimesi, “bir kişinin zihinsel durumu veya ruh hali” anlamında kullanılmaya başlanmıştır (Thayer, 1989; Baldick, 2004). Kelimenin günümüzdeki anlamının genellikle 20. yüzyılın başlarından itibaren kullanılmaya başlandığı görülmektedir.

Bir karakterin ruh hali, genellikle o karakterin iç dünyasında bulunan duygu, düşünce ve motivasyonları ifade etmektedir. Karakterin ruh hali genellikle karakterin davranışlarını ve sözlerini yansıtan hisler ve düşüncelerle belirlenmektedir (Rakofsky & Rapaport, 2018). Bir karakterin ruh hali farklı zamanlarda değişebilir. Karakterin yaşadığı olaylar, diğer karakterlerle olan etkileşimleri, depresyon, çevresel faktörler ve zihinsel süreçler gibi birçok etkene bağlı olarak ruhsal dalgalanmaları değişkenlik (Drevetz, 2001; Boes vd., 2008; Fiedorowitz vd., 2011) gösterdiğinden bireylerin duygusal ifade, duygusal deneyim ve duygusal tepki ile ilgili olarak Duyuşsal, kavramı ön plana çıkmaktadır. Bireylerin duygusal davranışları ve reaksiyonlarını inceleyen alanda (McGuffin vd., 2003), genellikle duyguların, tutkuların, motivasyonların, zevklerin incelenmesi ve anlaşılmasıyla ilgili olarak düşünce ve davranışların birbiriyle nasıl etkileşime girdiği incelenmektedir.

Alanda kullanılan diğer kavram kişilik bozukluğu, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarında uzun süreli, istikrarlı, saplantılı bir şekilde oluşan patolojik özellikleri ifade etmektedir. Bu bozukluklar bireyin iş, eğitim ve sosyal yaşamında da olumsuz etkilere neden olabilmektedir (Oldham, 2006). Kişilik bozukluğu olan bireyler duygusal kararlılıklarını korumakta zorluk çekmekte ve ilişkilerinde problemler yaşamaktadırlar. Bu bozuklukların genellikle ergenlik veya erken yetişkinlik döneminde başladığı ve yaşam boyu devam edebildiği (Garner vd., 2007) görülmektedir. Bazı görüşlere göre “borderline” kişilik bozukluğu olan

bireyler, aşırı duygusal dalgalanmalar, öznel kimlik bozukluğu, kendine zarar verme davranışları ve intihar düşünceleri gibi belirtiler (Nccmh, 2009; Zanarini vd., 2010; Leichsenring vd., 2011) göstermektedir. Paranoid kişilik bozukluğu olan bireyler sürekli başkalarının niyetlerini kötüye yorarlar ve güvensizlik hissi yaşamaktadırlar (Paris, 2007). Narsistik kişilik bozukluğu olan bireyler, kendilerini aşırı özel ve önemli hissederek başkalarının takdirini almaya ihtiyaç duymaktadırlar.

Psikopati, bir kişinin duygusal kararlılığı, davranışları ve düşüncelerindeki bozukluklardan kaynaklanan diğer kişilik bozukluğudur (Patrick, 2007). Psikopatların genellikle ahlaki değerlere saygı göstermedikleri, empati kurmakta zorlandıkları ve başkalarına zarar verme eğiliminde oldukları görülmektedir (Harris & Sanborn, 2014). Özsoy & Ardiç (2017), psikopatların genellikle yalan söyleme, manipülasyon, suç işleme, duygusal soğukluk, kayıtsızlık ve sorumluluk almaktan kaçınma gibi özellikler taşıdığını belirtmektedir. Psikopatinin nedenleri genellikle karmaşıktır ve birden fazla faktöre bağlıdır. Bu faktörler arasında genetik yatkınlık, çocuklukta yaşanan travmalar, kötü bir ebeveynlik, zorlu yaşam koşulları ve beyin hasarı gibi faktörler yer alabilmektedir (Beauchum, 2010).

Sosyopati kişilik bozukluğu olarak tanımlanan ve kişinin duygusal kararlılığı, düşünceleri ve davranışlarındaki bozukluklardan kaynaklanan bir durumdur. Sosyopati, anti sosyal kişilik bozukluğu (ASPD) olarak da adlandırılır ve psikopati ile benzer özellikler göstermektedir (Lopera-Mármol vd., 2022). Sosyopatlar da genellikle toplumun beklentilerine uymazlar ve sosyal normları ihlal ederler. Diğer insanların haklarını, duygularını ve gereksinimlerini umursamazlar ve başkalarına zarar verme eğilimindedirler (Leistedt & Linkowski, 2013).

Literatürde incelenen kahraman kadın anlamına gelen Heroine kavramı genellikle cesur, güçlü ve özgür iradesi olan bir kadın karakteri anlatmaktadır. Bir “heroine” karakteri, genellikle birçok zorluğun

üstesinden gelerek hayatlarını değiştirmek için mücadele eden bir kadın karakterdir. Kadın kahraman konusunun incelendiği bazı araştırmalarda (Modleski, 1979; Rozario, 2004; Gilbert & Gubar, 2000) kadınların kahramanlık rolleri, feminist tarihçiliği ve medyaya yansıyan rolleri kapsamında ele alındığı görülmektedir.

Kişilik Bozukluğu Gotik Karakter ve Nekromansi

Kişilik bozuklukları kişinin kendini ifade etme biçimleri, başkalarıyla ilişki kurma şekilleri, duygusal tepkileri, düşünce süreçleri, davranış biçimleri ve sosyal uyum gibi faktörleri kapsamaktadır. Kişilik bozuklukları kişinin sosyal etkileşim ve kişisel mutluluğunu etkileyebilmektedir. Kişilik bozuklukları DSM-5 (APA 2013) tarafından A grubu (şizoid, şizotipal ve paranoid kişilik bozukluğu), B grubu (anti sosyal, borderline, narsistik ve histriyonik kişilik bozukluğu) ve C grubu (bağımlı, obsesif-kompulsif ve takıntılı-kompulsif kişilik bozukluğu) şeklinde üç kümeye ayrılmaktadır. Kişilik bozukluğunun ele alındığı makalelerde (Livesley & Jang, 2008; Sansone & Sansone, 2011; Widiger & Simonsen, 2005; Zimmerman vd., 2005) kişilik bozukluklarının çevresel ve biyolojik faktörlerin etkisi altında gelişebileceği belirtilmektedir.

Karakter ve kişiliğin dönüşümü konusunda son dönemlerde ön plana çıkan "Gotik" kavramı Orta Çağ mimarisinde kullanılan bir tarzın adıdır (Clark, 1950). Kavram 12. yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkmış ve 16. yüzyıla kadar Avrupa'nın birçok bölgesinde yaygın olarak kullanılmıştır. Gotik kavramını inceleyen çalışmalar gotik estetiğin köklerini Orta Çağ dönemine kadar izleyerek gotik sanatın zaman içinde nasıl geliştiğini ve modern gotik alt kültürünün nasıl ortaya çıktığını incelemektedir (Groom, 2012; Hogle, 2006). Bu çalışmalar aynı zamanda gotik korku hikayelerinin, vampirlerin, hayaletlerin ve doğaüstü varlıkların yanı sıra gotik mimarinin, müziğin ve moda tarzlarının tarihini de ele almaktadır.

Gotik karakter edebiyatta veya sanatta karşımıza çıkan genellikle karanlık, melankolik, romantik veya

gizemli özelliklere sahiptir. Gotik karakterlerin inşa süreçlerinde tespit edilen bazı yaygın terminolojiler "gotik, karanlık, korkunç, siyah, hastalıklı, vampir, mezarlık, okült ve kuzgun" şeklindedir. Gotik karakterler aşırı duygusal, karmaşık ve iç dünyalarına kapanarak kendilerini dış dünyadan soyutlamışlardır ve iç dünyalarında kaybolmaktan hoşlanırlar. Koyu renklere ağırlık veren kendilerine özgü giyim tarzlarıyla karakterler farklı ve gizemli görünüm sergilemektedirler.

Filmlerde parça bedenlerden eski bir ruhu çağırma eylemi olan "Nekromansi" gotik anlatı türlerinden birini oluşturmaktadır. Nekromansi kavramı ölmüş bir karakterin hayatta kalması ya da ölü bir karakterin yeniden canlanması gibi fantastik bir senaryo için kullanılmaktadır. Bu tür bir senaryoda bir karakter ya da grup ölü bir beden ya da ceset parçaları kullanarak eski bir ruhu çağırmaya çalışmaktadır (MacCormack, 2010; Doob, 2011; Gunn, 2007). Nekromansi konusu farklı kültürlerde ve dönemlerde farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Ölü bedenlerin kullanıldığı yöntemler; bedenlerin çıkarılması ve bedenlerin başında beklemek bedenle ilgili yöntemlerdir (Hutton, 2003). Ölülerin sembolik temsili veya onların adlarının kullanıldığı yöntemler; resimler, figürler, isimler vb. işlemler sembolik yöntemlerdir (Wendell, 2002). Ölü ruhlarının çağırılması amacıyla spiritüalist ayinler de (Ogden, 2001) diğer yöntemleri oluşturmaktadır. Nekromansinin temel amaçları geleceği öğrenme, ölü sevdikleriyle iletişim kurmak, güç ya da kontrol elde etmektir.

Araştırmanın Metodolojisi

Bu çalışmanın araştırma merkezini oluşturan Netflix'in uyarlama bir yapımı, suç ve polisiye temalı gotik bir yapım olan "Wednesday" dizisi, yüksek bütçeli olması ve sosyal ağlarda paylaşılan içerikleriyle dikkat çekmektedir. Wednesday dizisinin incelendiği çalışmanın temel amacı dijital yapımların içerik ve ideolojik yapılarının neler olduğunu saptamak, dijital hikayeleştirme ve dramatik yapının nasıl kurulduğunu incelemek, folklorik bir anlatı nesnesi olarak gotik kültürün mitolojik dışavurumlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın önemi dijital platformlarda içerik

tercihlerinin arka planını değerlendirmek ve sosyolojik düzlemde kuşaklar arası farklılıkların dizilerde nasıl işlendiğini ortaya çıkarmaktır.

Çalışmada dijitalleşen dünyada diziler arasından folklorik temayı içeren Wednesday dizisi seçilmiştir. Hikâyenin bütünlüğünü korumak ve nitelikli bir biçimde analiz edebilmek üzere bir sezonun incelenmesi amacıyla sekiz bölüm ele alınmaktadır. Bu bölümler folklorik anlatıyı destekleyen öz kültürün yanı sıra gotik, mitolojik, stereotip ve arketip temsiller düzeyinde incelenmektedir. Bu kapsamda bölümler imgelem yapıları ve şiddet unsurlarının da analiz edilmesi için tematik ve kategorisel olarak sınıflandırılmıştır.

Yöntem

Çalışma Wednesday dizisinin bölümlere göre hikayeleştirme yapısı dramatik olarak çatışmalı, egoist ve gotik kimlik özellikleri gösteren "Wednesday Addams" karakterinden oluşmaktadır. Karakterin şiddet eğilimli ruh halinin değişimi ve diğer karakterlerle olan etkileşim düzeylerini belli ölçütlere göre incelemek için "içerik analizi" yöntemi seçilmiştir. İçerik analizi; "ön-analiz, kodlama, kategorilendirme, çıkarsama gibi adım adım izlenmesi gereken aşamaları nedeniyle mekanik bir nitelik taşımakla birlikte heuristik (yaratıcı) bir değere de sahiptir" (Bilgin, 2006:8).

İçerik analizi konusunda yazılmış bazı önemli akademik çalışmalarda (Berelson & Lazarsfeld, 1948; Weber, 1990; Krippendorff, 2004; Hsieh & Shannon, 2005; Elo & Kyngäs, 2008; Maschi & Drisko, 2015; Neuendorf, 2016) medya metinlerinin yazılı ve görsel olarak örnek olaylar üzerinden analizlerine yer verilmektedir. Dizi, film ve diğer görsel medya ürünlerinin içerik analizine dair yazılmış bazı akademik çalışmalarda ise (Head, 1954; Gerbner vd., 1980; Slater, 2003; Fujioka, 1999; Robinson vd., 2007; Gerding, 2011; Waller vd., 2011; Kompatsiaris vd., 2012; Burt, 2013; Gietzen vd., 2017; Rocchi vd., 2022) film ve dizilerde olay örgüsü ile karakterin genel niteliklerine ve program yapımlarının içerik özelliklerine dair anlatı çıktıları değerlendirilmektedir.

Bulgular ve Analiz

Wednesday, ünlü korku yazarı Charles Addams'ın yarattığı "Addams Ailesi" karakterlerinden Wednesday Addams'ın gençlik yıllarını konu alan Spin-off (uyarlama) televizyon dizisidir. Spin-off kavramı "Spin-off Prize" teriminden türemiştir. "Spin-off Prize", bir yarışmanın asıl ödülünü yanı sıra kazananın elde ettiği ek bir ödülü ifade etmektedir. Kavramın kullanım alanı genişledikçe "spin-off", özellikle televizyon ve sinema endüstrilerinde ana eserden veya üründen türetilen yeni bir projeyi ifade etmek için kullanılmaya başlandı. Kavram sonrasında ana projenin döndürülebileceği veya "spin" edilebileceği anlamına gelen "spin" kelimesiyle birleştirilmiştir.

Wednesday dizisinin ilk sezonunda sekiz bölüm bulunmaktadır. Dizinin fragmanı ve en fazla sosyal medya izleyicisinin takip ettiği sahnelerin ilki, birinci bölümde yer alan havuz sahnesidir. Bölümde şoke edici girişle dizinin geleceğine dair ilk göndermelerde bulunmaktadır. Havuz sahnesinde "ucubeler buraya giremez" diye belirtilen bir ortamda karakterin kardeşine zarar verenlere karşı havuza pirana bırakarak uzuv kaybına neden olması, "cinsiyetsizlik" ve "üstünlüğün reddi" gibi kavramları kullanması "feminen, eleştirel ve sosyopati" konularındaki tavrının ipuçlarını vermektedir. Bu konu Freudyen açıdan değerlendirildiğinde iğdiş edilme ya da erilliğin yok olması şeklinde gösterilmektedir. Ana karakter Wednesday'in okuldan atılma sonrası ailesinin arabasıyla okuldan ayrıldığı sahnede ebeveynleriyle karşı karşıya geldiği soğuk iletişim, "çatışma, aile kurumuna inançsızlık ve fetiş duygulara karşı olma" gibi davranışların genel görüntüsünü belirtmektedir. Dizi film gotik bir cinayet uyarlama dizisi olmakla birlikte genç ergenlerin aileleriyle ilişkilerinin ve sosyo-psikolojik süreçlerinin de genel yapısını ortaya koymaktadır.

Wednesday karakterinin sadece ucubelerin bulunduğu bir yatılı okula gönderilmesi, burada diğer öğrencilerle kurduğu mesafeli ilişkinin temelinde ailesiyle kurduğu kuşak çatışması ve sınırlarını koruma çabası, duygu gizleme ve gözetlenme konusundaki kaotik tepkimeleri

göstermektedir. Aile kavramının çatışmalı ve denetleme mekanizması anlamında okul kurumunu ideolojik aygıt görmesi dışında destek ve gözetleme aracı olarak “şey” adında bir “el” ’i okulda bırakması, sınırlara dair saygıyı da tasvir etmektedir. Şey (Thing), Addams Ailesi'nin sadık hizmetkârı ve aileye yardımcı olan karakterdir. Rus Halkbilimci Vladimir Propp'un yedi rol şeklinde belirlediği karakterler arasından “yardımcı ve bağışçı” işlevine sahiptir. Şey karakteri bir bütün beden olmayıp Addams ailesinin gözetici unsuru olarak etkin bir masal ögesi şeklinde tasvir edilmektedir. Şey'in karakteri sessiz ve hızlı hareketleriyle tanınır. Olağandışı yetenekleri sayesinde ev halkına yardımcı olmakta ve onların isteklerini yerine getirmektedir. Şey'in varlığı, Addams Ailesi'nin karanlık ve gotik atmosferine katkıda bulunmaktadır. Şey'in sessizliği ve yetenekleri, karakterin gizemini ve ilgi çekiciliğini artırmaktadır. Şey karakteri ayrıca sembolik bir anlam da taşımaktadır. El, iletişim, yardım etme ve bağlantı kurma gibi insan ilişkilerinin temelini oluşturan bir araç olarak düşünülebilir. Şey'in Addams Ailesi'ne olan bağlılığı ve sadakati, ailenin bir arada tutunmasına ve birbirleriyle bağlantı kurmasına yardımcı olabilmektedir.

Diego Valezquez'in ünlü *Las Menias* (Nedimeler) adlı 1956 dönemi yağlı boya resminde ortada duran ve diğer karakterlerin anlam bilimsel diziliminde, nedimelerin prensesi yüceltmeleri yaşam ile gerçekliğin, soyluluk ile alt tabakanın çatışmalı alanlarını göstermektedir. Ressamın eli bu çatışmayı kendi eli üzerinden betimlemekte, sınırları ve derinlikleri anlatmaktadır. Wednesday karakterinin diğer ucube olarak tanımlanan öğrencilerle kurduğu ilişki sürecinde kendisinin imgelem (geçmiş ve geleceği görebilme yetisi) kurabilmesi, kaçış konusunda çeşitli stratejiler belirlemesi, “el” figürünün yardımcı karakter olarak el vermek şeklinde desteklenmesi otoriterlik ile dostluk alanını yeniden sorgulatmaktadır.

Elin işlem becerisi, sosyo-psikolojik bir düzlemde Diego Valezquez'in görüşlerini de vurgulamaktadır. Şeyetimolojik olarak Arapça *Şae* kökünden gelirken nesne tanımı ve sıfat olarak varlığın tasavvur

edilmesidir. Şey kavramı Platon'un *Theaitetos* adlı hikayesinde (2017) Thales üzerinden ele aldığı bir kavram olarak belirtilmektedir. Heidegger, bu noktada Şey kavramını “Tanrı'nın mutlak bilgisi içinde kabul edilebilir olma hali” (1962:5) olarak tanımlamaktadır. Şey bu nedenle ilahi bir yönelim ve etkileşimsel noktada yaratı düzeyinde yaratan ve yaratılanın etkileşim boyutlarını göstermektedir.

Foucault, *Kelimeler ve Şeyler* adlı çalışmasında (2001) çıkış noktası gördüğü Şey'i ressam Valezquez'den feyz alarak insan arkeolojisi ve benliğin inşa ettiği bir kaynak olarak anlatmaktadır. Bu görüşler bir yönüyle Freud kaynaklı kimliğin değişimi (1925, & 1962), cinselliğin ve sevginin inşası (2016) şeklinde ele alınırken, Lyotard (1993 & 2013) tarafından postmodern süreçlerde dönüşüm ve Bayart'ın (1999) çatışmacı yanılsamalı bakış açısı üzerinden ilgili görüşlerin işlendiği görülmektedir.

Wednesday Addams karakteri, imgelem yeteneği olan bir gençtir. Nevermore Akademisi'nde farklı ucubeler ile iletişime geçtiğinde “Kurtlar, Vampirler, Deniz Yaratıkları (Sirene) dışında Şekil değiştiren, Hyde isimli dönüşebilen canavarlar, psikik karakterler ile normal karakterler” anlatı dilini oluşturmaktadır. Dizi filmde Amerikan, Afrikalı, Asyalı, Latin ve Avrupa kültürleri, Hristiyanlık ve eski pagan kültürleri gösterilirken Türk-Müslüman karakter ve inanç sistemine yer verilmediği anlaşılmaktadır. Bu noktada kendi kültürleri ve inanç değerleri üzerinden yaşanan sorunlar ile yeni teknolojik toplum düzeni eleştirel bir noktada yorumlanmaktadır. Dizi film ABD tarihi ile kültürünün çatışmalı alanlarını ve kuşak farklılıklarını suç, suçlu ve ailelerin değerleri temelinde ele alırken genç öğrencilerin kişilik dönüşümleri, karakterlerinin inşa süreçlerinde yaşadıkları baskıcı aile yapılarını, kimliklenme mücadelelerini ve dışlanmışlık hissinden kurtulabilme mücadelelerini de göstermektedir.

Şekil 1'de öncelikli olarak Wednesday karakterinin gotik bir karakter olarak hangi alt temalar ile kimlik tipolojileri içerdiği konusu irdelendiğinde 8 (sekiz) farklı niteliği olduğu saptanmaktadır. Buna göre karakter “Analitik, Eleştirelilik, Şüphelilik, Keskin

Sınırlar, Bastırılmış Şiddet, Saklı Keder, Sanatsal Eğilim, Sosyopati ve Çatışmacı Aile” şeklinde inşa edilmektedir. Ana karakterin kendi kimliğini diğer kişilerle olan iletişim süreçlerinde asosyal, sosyopati ve egoistlik düzeyinde geliştirirken bireylerin kolektif bilinç ve toplumsal hiyerarşi alanından bireysel bilinç, tekil kimlik ve “ben” olabilme mücadeleleri üzerine kimliği dönüştürdükleri görülmektedir.

Şekil 1

Wednesday ve Gotik Karakterin Çözümlemesi

Wednesday dizisi gotik kültür ve cinayet roman geleneğiyle inşa edilen eleştirel ve şüpheli yapının folklorik anlatı yapısı üzerinden işlendiği postmodern ve heterojen kimliklerin harmanlandığı bir dizidir. Gotik estetiği seven izleyicilerin beğeneceği bir yapımların yanı sıra cinayet ve korku anlatısının, Z kuşağı gençlik dramasına eklendiği/dönüştürüldüğü bir dizi olarak da dikkat çekmektedir. Dizi korku ve çatışma gibi iletişimsizlik alanlarının sıklıkla gösterildiği akış içerisinde dijital izleyiciye sunulmaktadır.

Dizi özellikle tarihsel olaylar dizgesini Nekromansi yaratıklar ve mitolojik varlıklar dışında ucube olarak tanımlanan karakterlerle ele alması diziyi artırmaktadır. Dizinin şoke edici alanlarından diğeri kuşkusuz karakterlerin kendini koruma, yüceltme ve aileleriyle sorunlu ilişkilerinin tesir ettiği dil üzerinden nitelendikleri iletişim biçimleri oluşturmaktadır.

Dizinin içerik analizinde bu anlamda öncelikle Tablo 1’de görülen sözel nitelendirme tablosu oluşturulmuş ve ana karakter perspektifinden inceleme yapılmıştır.

Wednesday karakterinin eleştirel kimliği ile mazoşist tavrının işlendiği ilk bölümde okul yaşamı ve eğitim sistemi eleştirisi yapılırken öğrencilerin “bezmiş kişiler/bıkkın kimlikler” olarak tanımlandığı öğretmenlere emanet edildiği de vurgulanmaktadır. Öğretmenler kaotik eğitim sisteminde kendisine giderek yabancılaşmaktadır. Karakter feminen bir kimliğin dışında ailesiyle mesafeli ilişkiler kuran bir kimlikte sunulurken ebeveynlerinin iç iletişimlerini sapkın bir düzeyde görmektedir.

Karakterin Makyavelli hayranı olması, İtalyanca bilmesi, beslediği akrebin zorbalık sonucu ölümü ile gömüylemi, gotik yapının anlatısal yapısında korku ve gerilim ilişkisine doğru geçişi yansıtmaktadır. Yine Nevermore Akademisi’ne geçiş sürecinde yiyecek otomatlarının gösterilmesi, sosyal medya araçlarının isimlerinin belirtilmesi, geçmiş yaşam kültüründen Z kuşağına doğru teknolojik anlatı yapısının kurgulandığı postmodern bir dönemin yapılarının harmanlandığını göstermektedir.

Wednesday karakterinin sivri dilli, çatışmacı ve laf cambazı bir kişi olması dışında ilişkilerinde genellikle yönetme ve hakimiyetin dilini inşa etme çabası özellikle çatışma ve nitelendirme alanlarının üzerinden seyirciye aktarılmaktadır. Dizide hâkim olan genel iletişim biçiminde çatışmanın ve ucube olarak tanımlanan bazı uç özellikleriyle Z kuşağı olarak belirtilen yeni dönem gençlerinin; teknoloji, başarı ve değerler konusundaki en büyük rekabet alanlarının aile olduğu ve aileleriyle kurdukları dil ile kendi çevrelerindeki dilin de benzeşim gösterdiği anlaşılmaktadır.

Dizinin ilk sezonun sekiz bölümünde nitelendirmeler bağlamında genel değerlendirmesine bakıldığında; ana karakter olan Wednesday üzerinden üçlü nitelendirme grubu oluşturulmuştur. Buna göre ilk sırada yer alan aile ve çevre nitelendirmesinin 79 olarak saptanması dışında dikkat çeken bir nokta ailesinin 17 kötü nitelendirmesinin olduğu çevresinin de 62 kötü nitelendirmesinin olduğu şeklindedir. Bu bağlamda aile düzeyinde %21,51 çevre düzeyinde ise %78,49 şeklinde oran gerçekleşmektedir.

Tablo 1
Wednesday Dizisinin Nitelemeler ve İmgelem Tipolojilerinin Görünümü

Bölüm Teması		Nitelemeler		İmgelem Tipolojileri
NO	Aile ve Çevre	Kendi Kendine	Diğer Kişilere	İmgelem
1. Bölüm “Çarşamba, günü doğanlar dertli olur”	Aile: Küçük engerek, Kara bulut (2), ölü gibi, ölüm tuzağı, küçük akrep. Çevre: Ucube (2), Kaçık, Domuz kılıklı, Domuzcuğun ablası, Instagram filtresi, Psikopat, Ufaklık, Beter, Armut, Uğursuz şey, Azrail Barbie	İmgelerle lanetli, kurdeşen, kendinden tiksinen, radar gibi burunlu, zavallı ve saf uzuv, ergen cehennem, öl ya da öldür, ucube, ürkütücü.	Sadist, zayıf duygulu, mide bulandırıcı, alçak plan, samimiysiz övgü çukuru, ezik, zayıf, okul zindanı, iğrenç kolye, kalpsiz, aptal takipçiler, imla katliamı, dedikoducu, kraliçe arı özentisi, basiretsiz, ödle tip, özsayıgı yoksunu, amaçsız insan, soykırım yapan bağnazlar, aptallık, teknoloji yılan, pranga.	Erkek kardeşe yapılan şaka, Kamyon şoförü, Rowan çarpışma.
Sayı Değeri	18	9	22	3
2. Bölüm “Dert en yalnız sayıdır”	Aile: (-) Çevre: Katilin kızı, asosyal eğilim, reddedilme korkusu, sır saklayan, gotik kız, çirkin ördek yavrusu.	Gözyaşı dökmez, sur ve köpek balığı çevrili ada, asi ergen, piyonluğu reddetme, akli kaçırmak, sosyalleşme ile alakasız, güdük kalmayı yeğlemek, elitist züppe olmamak, tersleyen, inatçı, ısrarcı ve takıntılı, kana düşkün.	Babam size bin basar, operaları katleden, bağımlı, kafayı sıyırılmış, psikolojik tuzaklar, cehennem başkaldırısı, solak el yapar, leş görmüş akbaba, işi batırmak, canına okumak, petek gibi sıkamak, küçük düşürmek, senden üstünüm, karanlık ve kindar ruh, kibirli sırıtiş.	Rowan'ın gözlüğü, Cracstone Lahiti (Goody Addams).
Sayı Değeri	6	12	15	2
3. Bölüm “Dost mu dert mi?”	Aile: (-) Çevre: Bela mıknatısı (2), Korkunç antikacıya bayılan, çift örgülü zipçikti, kara göz, nemrut surat, psişik güç, yorucu.	İmgelemlerim ani köpek balığı saldırısı, napalm bombası yemişe dönmek, zorunlu tutulan işler, tatlı ve mutlu sona inanan, tesadüfe inanmak.	Birkaç liseli soytarı, zekâ fişkırın, cadı, kutudaki diyabet, ucube yerleşimci, ucube, ıstırap servis eden, bronz düşman, yapmacık nezaket, kalp çivilemek, canavar.	Woody Addams
Sayı Değeri	8	5	11	1
4. Bölüm “Ne dertli bir gece”	Aile: (-) Çevre: Yapılacaklar listesinde yükselen, haddini aşan, umursamaz, çift örgülü gotik kız, ipekböceği, kurukafa güvesi.	Mesleki kişilerle kafa tutan, kafana kurşun lazım, yaralı bir geyik, sen ben farklıyız, cesur asi, avaz avaz bağırın, kendini nesneleştir.	Nester kabilesi, seri katil, ganimet toplayan, muhtemel bir seri katil, distopik cehennem, ceylan, babası huysuz, aptal balo, foseptik çukuru, beş parmak vurgunu, topuklu ayakkabının mucidi, işkenceci.	Balodaki Kanlı banyo, Eugene'nin saldırıya uğraması.
Sayı Değeri	6	7	12	2

5.Bölüm "Neye Dertlenirsen onu biçersin"	Aile: Umursamaz, duyarsız, itham dolu bakışlar, küçük yağmur bulutu, dili keskin, su işkencesi, dikkat dağıtan korkunç bir şey, küçük işkence, kılıç darbeleri mükemmel, hapisane kuşu. Çevre: Terapiye mesafeli, tekinsiz bataklık, kuzgun, yılan bakış, tamahkar olmayan, küçük ölüm tuzağı.	Beyni yüzünden hastaneye düşen, deney faresi değilim, herşeyi karanlık bir perdeden görmek.	Abartılı sevgi gösterisi, sapkın entrikalara düşkün adam, veba maskesini takmak, başarısız dalavere, okulun ruhuna nüfuz eden yalan ve inkâr kültürü, ölümcül sır, gerçeklere kapalı, ihanet ve önyargı dolu dünya, hayat bir yarış, uyduruk bir kulüp, otokontrollü çakallar.	Garrett Gates karakterinin mezardan çıkan parmağına dokunması ve Babası Ansel Gates'in verdiği beherli tüpü görmesi.
Sayı Değeri	16	3	11	1
6.Bölüm "İyiliğe karşı dert"	Aile: Acı ve sefalet dolu 16.yaş Çevre: Kuzgun (2), azgın bir nehir, yalnızlığa mahkûm, müziğin içinde kaybolmak, tip, haddini aşan, ukala, aptal saplantı, seri katil.	Topa tutulmayı yeğlemek, canlı sincabı yeğlemek, ateşkes yapmayan, ateşe veren, eski kafalı, işkence bana bile fazla, kayıp vermeyen yalnızlık, iç kemiren his.	Ölümün kara kuşağı, ucube yerleşimci, etkileyici dalavere, günahları örtbas eden, hayaletler katil olamaz, gardiyan, sinsî, psikopat, canavar, örümcek ağları.	Crackstone lahitindeki Latince yazıya "Pluet igne cum surrexera" dokunması
Sayı Değeri	11	8	10	1
7.Bölüm "Henüz bana dertlenmediysen?"	Aile: (-) Çevre: Örgülü öğrenci, ayıplayan buz gibi bakışlar, migreni tetiklemek, ölüme saplantılı, münasebetsiz, komplô kuran.	Gözyaşı ve mateme kanmayan, yalnızlık tam bana göre, yalnız yaşayan, ihmal eden, kalp kıran, kendini gözetten, gelişen.	Sadist, zayıf duygulu, mide bulandırıcı, alçak plan, samimiyetsiz övgü çukuru, ezik, zayıf, okul zindanı, iğrenç kolye, kalpsiz, aptal takipçiler, imla katliamı, dedikoducu, kraliçe arı özentisi, basiretsiz, ödleğ tip, özsaygı yoksunu, amaçsız insan, soykırım yapan bağnazlar, aptallık, teknoloji yılan, pranga.	Wednesday Karakterinin Tyler ile Öpüşmesi
Sayı Değeri	6	7	15	1
8.Bölüm "Dert Sürüsü"	Aile: (-) Çevre: Sabırsız, fevri, zehirli, işleri batıran, kimseyi takmayan, ucube, hamamböceği, iblisin büyüsü.	Asıl hayal kırıklığı, ölü.	Aptalca sorular, istifçi, Hyde, psişik bağ, iğrenç gökkuşağı, uslu bir Hyde, manyak, hayalet gözler, tek zekice karar, gıcık bir kadın, piyon.	(-)
Sayı Değeri	8	2	11	0
TOPLAM	79	53	107	11
Yüzde (%)	%31,60	%21,20	%42,80	%4,40

Nitelemeler konusunda ana karakterin özeleştirici düzeyindeki eleştirilerin genelyapısına bakıldığında ise toplamda 53 olarak görülen özeleştirinin %6,62 şeklinde gerçekleşmesi, kendisiyle yüzleşmeye kapalı ve düşük düzeyde özeleştiriciye sahip olduğunu göstermektedir. Wednesday karakterinin diğer kişilere karşı eleştirel yapısının çok fazla olup olmadığı konusundaki üçüncü düzeydeki

nitelemelerde toplam 107 eleştirel ifadenin %13,37 düzeyinde olmasıyla baskın yapı ve diğer kişilere karşı agresif ruh halinin olduğunu, dilinin de buna göre biçimlendiği sonucunu açıklamaktadır. Ayrıca tüm bölümlerde 11 tane imgelem saptanmış olup imgelemlerin ortalama %1,37 oranında gerçekleştiği görülmüştür. Dizinin ilk sezonunda söylem olarak 250 adet niteleme ve imgelem

saptanmış olup, Aile ve çevre nitelemesinin genel oranı 79 adet ve %31,60; Özeleştirme nitelemeleri 53 adet ve %21,20; diğer kişilere yapılan nitelemeler 107 adet ve %42,80 şeklinde belirlenmiş olup, imgelem görme yeteneğinin bir yansıması olan imgelem sayısı 11 olup genel oran içerisinde %4,40 düzeyindedir.

Dizi film gotik kültürün ve folklorik anlatının yoğun olarak kullanıldığı ve kişilik özellikleri yönüyle şiddet ve çatışmaların sıklıkla sergilendiği bir yapı olarak dikkat çekmektedir. Dizinin önemli alanlarından biri hikâye akışında önemli bir faktör olarak ortaya çıkan "imgelem" yeteneği dışında merak ve cesaretin hangi şaşırtıcı sahneleriyle biçimlendiği ve ilişkilerin çerçevesinin neler olduğu şeklindedir. Buna göre Tablo 2'de yer aldığı üzere şekillenmektedir.

Tablo 2

Wednesday Dizisinin Şok Sahneleri ile Cümle ve İfadeler Çerçevesi

Bölüm No	Şok Sahneleri	Cümle ve İfadeler
1. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Yüzme havuzuna atılan piranhalar. "Kardeşime benden başka kimse işkence edemez"
2. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Rowan'ın okula dönüşü, Bayan Weems'in Rowan'a dönüşmesi, Edgar Allan Poe Heykelinin şifresini çözmesi, Edgar Allan Poe "Duyduğunun hiçbirine, gördüğünün yarısına inan", Sartre "Cehennem başkaldırır", "Gözünü oyduğunu görmek isterim", "Beni en son uyandırmanı parmağından ettim"
3. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Woody Addams ile buluşma. "Sırlar zombilere benzer asla tamamen ölmezler".
4. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Kuzgunlar Balosu Dans Sahnesi, Baloda kan şeklinde fişkıran suyu görünce gülümsemesi. "Gözümüne şiş saplasam daha iyi" "kafama kurşun lazım", "Enfes bir hematoma", "Topuzumu yanımda getirmiştim", "Altın ateşle sinanır kızlar ıstırapla"
5. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Wednesday karakterin babasının cinayet şüphesiyle tutuklanması, Annesinin katil olabileceğini görmesi. "Toksik sürü zihniyeti", "Pullu pulundan vazgeçmez".
6. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Crackstone Lahiti ve evine ziyaret. "Azgın bir nehir kontrol edilemez", "Kuzgunlar yok olur", "Alevler yükselecek".
7. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Wednesday karakterinin Fester amcasının gelişi, Şey (El) karakterinin bıçaklanması, Tyler karakterinin canavar olduğunun anlaşılması.
8. Bölüm	Şok Sahnesi ve Cümlesi	Katilin (Canavar) ortaya çıkması, Woody Addams'ın ruhunun Wednesday'in içinde girmesiyle yaşanan çatışma, Crackstone karakterinin ortadan kaldırılması. "Yaşadıklarımızın izlerini silmek zor olacak"

Yukarıda Tablo 2'de görüldüğü üzere Wednesday ve arkadaşlarının kendi özgünlüklerini ve karakterlerini inşa ettikleri süreçlerde verdikleri kararlar dikkat çekmektedir. Wednesday karakterinin çözümleme çabası ve muhtemel hatalı analizleri dışında iyi olabilmek ve başarabilmek çabasının tekil olmadığı, diğer öğrencilerin de iyi olabilmek niyetleri, anlaşılabilir olma tavrı ile "Ben

de buradayım" şeklinde kendi kimliklerini ortaya çıkarması ve ucube olarak görülen özelliklerine karşın olumlu düzeyde olması da dizideki etkin kodlamaları göstermektedir.

Önyargılı ve şüpheli iletişimde yararlı ve egoist düşüncelerin yerini dostluk ve samimiyetin aldığı süreçlerde ailelerin de çocuklarıyla kurduğu/kuracağı ilişkileri yönlendirebileceği anlaşılmaktadır.

Genç öğrencilerin aileleriyle aralarında yaşadıkları kaotik süreçlerden kendi kararlılıkları ve dayanışmalarıyla çıktıkları görülürken özellikle imgelem konusu psikik gücün olayların çözülmesindeki etkisini anlatmaktadır. Bu durum farklılık ve aykırılıkların çatışmaya dönüşmemesi ve iletişime zarar vermemesi

ile hoşgörü kültürünün folklorik bir noktada açıklanmasıdır.

Sonuç

Netflix yapımı "Wednesday" dizisinin Wednesday Addams karakteri dizinin tüm bölümlerinde "Heroine" karakteri olarak gotik kültürün folklorik anlatı kalıpları içerisinde inşa edilmiştir. Cesur,

kararlı, zeki ve özgüvenli kişilik özelliklerine sahip Wednesday, ailesinin kötü şöhretli Addams ailesinin bir üyesidir ve kendisini okulda diğer öğrenciler tarafından dışlanmış hissetmektedir. Ancak kendi benzersiz kişiliği ve güçlü karakteri sayesinde bu zorlukların üstesinden gelir. Wednesday karakteri genellikle özgürlüğünü korumak ve ailesinin değerlerini savunmak için mücadele eden bir karakter olarak tasvir edilmektedir.

Kendine özgü tarzı, sivri dili ve karanlık mizah anlayışıyla diğer karakterlerden ayrılmaktadır. Ayrıca Wednesday, kendine özgü psikik güçleri sayesinde düşmanlarına karşı mücadele etmektedir. Çoğu zaman erkeklerin egemen olduğu bir dünyada güçlü bir kadın karakteri olarak tasvir edilmektedir. Ayrıca karakter farklılıklarını kabul etme ve kendini ifade etme konusunda cesur olmak gibi temaları da yansıtmaktadır.

Son yıllarda dijital platformlar ve bağlı içeriklerde “ekonomik krizler, korku, şeytan, ötekileştirme, inanç yitimi gibi alanlar” sıklıkla işlenmektedir. Bu dizide ele alınan gotik Wednesday karakteri çatışmanın, kaosun içinde sesini duyurabilmek üzere kendine sadist ve egoist bir kimliği ölçü alan eleştirel ve duygu kontrollü bir yapıda temsil edilmektedir. Dizide Wednesday Addams, ailesinin çatışmalı ve şiddete uğrayarak kendini korumak üzere zorunlu bir dil geliştiren karakter özellikleri sergilemektedir.

Wednesday dizisi gotik yapısının arka planında Agatha Christie romanlarında suç ve suçlu ilişkisinin ele alınma biçimleri her ne kadar Çehov tarzı bir ruhsal çözümleme alanı oluşturmasa da Sherlock Holmes karakterinin analitik yapısı, seri ve kesin cümle yapısı ile düşünce halindeki donma durumu, yoğunlaşma ve analitik düşünme ile uyumluluk göstermektedir. Burada da benzer biçimde asıl katil ve kötülüğün inşası ile araçsal aklın metafizik düzeyinde nasıl dönüştürüldüğü de gösterilmektedir. Sherlock karakterinin zaman zaman hatalı analizleriyle mükemmeliyetin reddi ve zaaf konusunda işlendiği çalışmanın imgelem

ve öngörü yeteneğinin Moriarty olarak dönüşümü, canavar ve onun sahibi şeklinde Wednesday dizisinde işlenmektedir.

İmgelem yeteneği ile Sherlock Holmes arasında zihin sarayı ve akıl oyunları ölçeğinde analiz süreçleri benzerlikler taşımaktadır. Bir başka açıdan enstrüman kullanımı, daktilo kullanımı ve tekil arkadaş seçme gibi örneklerle başarı ve kabiliyetin iç odaklanma ve seçicilik ile ilişkisi ayrıca vurgulanmaktadır.

Dizinin ilk sezonunda gerçek katilin ya da patronun kim olduğu belirsizken, Wednesday karakterinin gözetlendiğini ve takip edildiğini gösteren fotoğraflarla hikâyenin devamına ve merak noktasına vurgu yapılmaktadır. Dizi bölümlerinde daktilo üzerinden günlük (günce) biçiminde Wednesday tarafından yazılan çalışma sekiz bölüm sonrasında romana dönüştüğünden katarsis bir noktada sona ermektedir.

Kaynaklar

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*, American Psychiatric Publications.
- Bateman, Anthony W., Gunderson, J., & Mulder, R. (2015). Treatment of personality Disorder. *Lancet*, 385, 735-743.
- Bayart, Jean F. (1999). *Kimlik yanılısaması*. (Çev. Mehmet Morali), Metis Yayınları.
- Beachum, L. (2023, Ocak 13). The Psychopathology of cinema: How mental illness and psychotherapy are portrayed in film. Honors Projects. Paper 2010(56). <http://scholarworks.gvsu.edu/honorsprojects/56>
- Berelson, B., & Lazarsfeld, Paul F. (1948). *The Analysis of communication content*. University of Chicago and Columbia University.

- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar*. İkinci Baskı. Siyasal Yayınevi.
- Boes, Aaron D., McCormick, Laurie M. Coryell, William H., & Nopoulos, P. (2008). Rostral anterior cingulate cortex volume correlates with depressed mood in normal healthy children. *Biol Psychiatry*, 63, 391-397.
- Burt, K. W. (2023, Ocak 7). Age, gender, race, and culture in the Er: a content analysis of end-of-life issues in the television drama. *Dissertations*. 463. 2013. <https://aquila.usm.edu/dissertations/463>
- Clark, K. (1950). *The Gothic revival: An essay in the history of taste*. Constable.
- Drevets, Wayne C. (2001). Neuroimaging and neuropathological studies of depression: Implications for the cognitive-emotional features of mood disorders. *Current Opinion in Neurobiology*, 11, 240-249.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The Qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115.
- Fiedorowicz, Jess G., He, J., & Merikangas, Kathleen R. (2011). The Association between mood and anxiety disorders with vascular diseases and risk factors in a nationally representative sample, *Journal of Psychosomatic Research*. 70(2),145-154. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2010.07.010>
- Foucault, M. (2001). *Kelimeler ve şeyler*. (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Yayınevi.
- Freud, S. (2003). *Sevgi ve cinsellik üzerine* (Çev. Akın Kanat), İkinci Baskı. İlyas Yayınevi.
- Freud, S. (1962). *The Ego and the Id*. W.W. Norton and Company.
- Freud, S. (1923). The Ego and the Id. the standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud. *Volume XIX (1923-1925): The Ego and the Id and Other Works*, 1-66.
- Fujioka, Y. (1999). Television portrayals and African-American stereotypes: Examination of television effects when direct contact is Lacking, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, (76), 52-75.
- Gabbard, Glen O. (2007). *Personality disorders. Gabbard's treatment of psychiatric disorders*. 4th Press, APPI.
- Garner, B., Chanen, Andrew M., Phillips, L., Velakoulis, D., Wood, Stephen J., Jackson, Henry J., Pantelis, C. & McGorry, Patrick D. (2007). Pituitary volume in teenagers with first-presentation borderline personality disorder. *Psychiatry Research* 2007, December 15, 156(3):257-261. <https://doi.org/10.1016/j.psychresns.2007.05.001>
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1980). Aging with television: Images of television drama and conceptions of social reality. *Journal of Communication*, 30(1), 37-47.
- Gerding, A. (2011). *Be-Tween two worlds: A Content analysis of tween television programming*. [Unpublished master thesis], Faculty of the University of Delaware in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Communication.
- Gietzen, Megan S., Gollust, Sarah E., Linde, Jennifer A., Neumark-Sztainer, D. & Eisenberg, Marla E. (2017). A Content analysis of physical activity in tv shows popular among adolescents. *Research Quarterly for Exercise and Sport*. Mar;88(1):72-82. <https://doi.org/10.1080/02701367.2016.1266459>
- Gilbert, Sandra M & Gubar, S. (2000). *The Madwoman in the attic: The Woman writer and the nineteenth-century literary imagination*. Yale University Press.

- Groom, N. (2012). *The Gothic: A Very short introduction*. Oxford.
- Gunn, J. (2007). Cinema and necromancy: Gothic technologies of resurrection. *Angelaki: Journal of the Theoretical Humanities*, 12(1) 33-46.
- Harris, Richard J., & Sanborn, Fred W. (2014). *A Cognitive psychology of mass communication*. New Taylor & Francis.
- Head, Sydney W. (1954). Content analysis of television drama programs. *The Quarterly of Film Radio and Television*, 9(2), 175-194. <https://doi.org/10.2307/120997>
- Heidegger, M. (1962). *Being and time*. (Çev. John Macquarrie ve Edward Robinson), Harper and Row Publications.
- Hogle, Jerrold E. (Editör). (2002). *The Cambridge companion to gothic fiction (Cambridge companion to literature)*. Cambridge University Press.
- Hsieh, Hsiu-F., & Shannon, Sarah E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis, *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Hutton, R. (2017). *The Witch: A History of fear, from ancient times to the present*. Yale University Press.
- Kompatsiaris, Y., Merialdo, B., & Lian, S. (Editörler.) (2012). *TV Content analysis techniques and applications*, 1st Edition, CRC Press, Taylor Francis Group.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An Introduction to its methodology*. Sage Publications.
- Leichsenring, F., Leibing, Eric., Kruse, J., New, Antonia S., & Frank L. (2011). Borderline Personality Disorder. *Lancet*, 377, 74-84. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(10\)61422-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(10)61422-5)
- Leistedt, Samuel J., & Linkowski, P. (2013). Psychopathy and the cinema: Fact or fiction?. *Journal of Forensic Sciences*, (59),167-74.
- Livesley, John W., & Jang, Kerry L. (2008). The Behavioral genetics of personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 4, 247-274.
- Lopera-Mármol, M., Jiménez-Morales, M., & Jiménez-Morales, M. (2022). Aesthetic representation of antisocial personality disorder in British coming-of-age tv series. *Social Sciences*, 11(133), 2022. <https://doi.org/10.3390/socsci11030133>
- Lytard, Jean F., (1993). *Toward the postmodern*. (Eds. Robert Harvey & Mark S. Roberts), Humanity Books.
- MacCormack, P. (2010). Cinematic necromancy: Death, desire, and the spectral image, *Film-Philosophy*, 14(1), 35-47.
- Maschi, T., & Drisko, J. (2015). *Content analysis*. Oxford University Press.
- McGuffin, P., Rijdsdijk, F., Andrew, M., Sham, P., Katz, R., & Cardno, A. (2003). The Heritability of bipolar affective disorder and the genetic relationship to unipolar depression. *Arch Gen Psychiatry*, 60(5), 497-502. <https://doi:10.1001/archpsyc.60.5.497>
- Modleski, T. (1979). The Search for tomorrow in today's soap operas: Notes on a feminine narrative form. *Film Quarterly*, 33(1),12-21. <https://doi.org/10.2307/1212060>
- Nccmh. (2023, Şubat 9). Borderline personality disorder: Treatment and management. Nice clinical guidelines, national collaborating centre for mental health, (78), The British psychological society and the royal college of psychiatrists, 2009. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK55403/pdf/Bookshelf_NBK55403.pdf

- Neuendorf, Kimberly A. (2002). *The Content analysis guidebook*. Sage Publications.
- Ogden, D. (2001). *Greek and Roman Necromancy*. Princeton University Press.
- Oldham, John M. (2006). Borderline personality disorder and suicidality. *American Journal of Psychiatry*, 163, 20-26.
- Özsoy, E., & Ardiç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi, *Yönetim ve Ekonomi*, 391-406.
- Paris, J., (2007). The Nature of borderline personality disorder: Multiple dimensions, multiple symptoms, but one Category. *Journal of Personality Disorders*, 21(5), 457-473.
- Patrick, Christopher J. (Editör). (2007). *Handbook of psychopathy*. (2nd Edition). The Guilford Press.
- Platon. (2017). *Theaitetos*. (Çev. Birdal Akar). Bilgesu Yayıncılık.
- Rakofsky, J., & Rapaport, M. (2018). Mood disorders, *Continuum (Minneapolis) Behavioral Neurology and Psychiatry*, 24(3), 804-827.
- Robinson, T., Callister, M., Magoffin, D., & Moore, J. (2007). The Portrayal of older characters in disney animated films. *Journal of Aging Studies*, 21(3), 203-213. <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2006.10.001>
- Rocchi, M., & Pescatore, G. (2022). Modeling narrative features in TV series: Coding and clustering analysis. *Humanities and Social Sciences and Communications*, 9(333), 1-11. <https://doi.org/10.1057/s41599-022-01352-9>
- Rozario, Rebecca A. (2004). The Princess and the magic kingdom: Beyond nostalgia, the function of the disney princess. *Women's Studies in Communication*, 27(2004), 34-59. <https://doi.org/10.1080/07491409.2004.10162465>
- Sansone, Randy A & Sansone, Lori A. (2011). Personality disorders: A Nation-based perspective on Prevalence, *Innovations in Clinical Neuroscience*, 8(4), 13-18.
- Slater, Michael D. (2003). Alienation, aggression, and sensation seeking as predictors of adolescent use of violent film, computer, and website content. *Journal of Communication*, 53(1), 109-132.
- Thayer, Robert E. (1989). *The Biopsychology of mood and arousal*. Oxford University Press.
- Tibbetts, John C. (2011). *The Gothic imagination: Conversations on fantasy, horror, and science fiction in the media*. Palgrave Macmillan.
- Vallet, F., Essid, S., Carrive, J., & Richard, G. (2011). High-level tv talk show structuring centered on speakers' interventions. (Editörler.) Kompatsiaris, Y., Merialdo, B., & Lian, S. *TV Content Analysis: Techniques and Applications*. (ss.1-27). CRC Press, Taylor Francis LLC.
- Weber, R. (1990). *Basic content analysis*. Sage.
- Wendell, L. (2002). *The Necromantic ritual book*. Weiser Books.
- Widiger, Thomas A & Simonsen, E. (2005). Alternative dimensional models of personality disorder: Findings A Common grounds. *Journal of Personality Disorders*. 19(2), 110-130.
- Zanarini, Mary C., Frankenburg, Frances R., Reich, D. Bradford., Fitzmaurice, G. (2010). The 10-year course of psychosocial functioning among patients with borderline personality disorder and axis II comparison subjects. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, (122), 103-109. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2011.11101550>
- Zimmerman, M., Rothschild, L., & Chelminski, I. (2005). The Prevalence of DSM-IV personality disorders in psychiatric outpatients. *The American Journal of Psychiatry*, 162(10), 1911-1918.

Extended Abstract

New media is a concept that emerged with the developments in communication technologies and the widespread use of the internet. Digital platforms have also become widespread with these technological developments and have become a part of new media. On digital platforms called OTT, where Generation Z constitutes a large audience, the network society is shaped more and more through main and supporting characters with qualitatively marginal characteristics and personality conflicts.

Digital platforms are platforms that provide content over the internet and reach consumers directly without the need for traditional television service providers. Digital platforms often provide higher levels of engagement with general audience models. Through personalized content recommendations, engagement opportunities and user-friendly experiences, viewers are able to interact with the platforms more frequently and consume content on a regular basis. The success of these platforms is also directly related to content quality, content diversity and services offered.

The series "Wednesday", a crime and detective-themed gothic production adapted by Netflix, which constitutes the research center of this study, draws attention with its high budget and content shared on social networks. The main purpose of the study examining the Wednesday series is to determine the content and ideological structures of digital productions, to examine how digital storytelling and dramatic structure are established, and to reveal the mythological manifestations of gothic culture as a folkloric narrative object. The importance of the research is to evaluate the background of content preferences on digital platforms and to reveal how sociological differences between generations are processed in TV series.

In the study, while selecting the series Wednesday, which includes the folkloric theme among the series in the digitalized world, eight episodes are

taken into consideration in order to examine a season in order to preserve the integrity of the story and to analyze it in a qualified way. These episodes are analyzed at the level of gothic, mythological, stereotype and archetypal representations as well as the core culture that supports the folkloric narrative.

Wednesday is a spin-off television series about the teenage years of Wednesday Addams, one of the "Addams Family" characters created by the famous horror writer Charles Addams. The concept of spin-off derives from the term "Spin-off Prize". "Spin-off Prize" refers to an additional prize that the winner receives in addition to the main prize of a competition. As the usage of the concept expanded, "spin-off" came to be used to refer to a new project derived from the main work or product, especially in the television and film industries.

In the series, the character Wednesday appears to the audience as a psychic subject with high imagination power. The characters of vampire, wolf and mermaid, which are conveyed in the context of freak derivatives in the series, are coded as mythological, fantastic and spiritual elements. The fact that Medusa and Hyde character are presented together as a mythological element in the series shows that a multifaceted meaning relationship is established against power or authority shaped on the axis of belief. In the series, the flow structure of the story is transformed through the construction of suspicion and the criminal character in the detective genre.

Through the character typologies exhibited at the dramatic level of the script, gothic identities with different levels of sociability are created. Wednesday's character being sent to a boarding school where only freaks are present, the generational conflict with her family on the basis of her distant relationship with other students and her effort to protect her boundaries show her chaotic reactions to hiding her emotions and being watched.

Apart from the fact that she sees the school institution as an ideological apparatus in the sense of a conflictual and controlling mechanism of the family concept, the fact that she leaves a “hand” named “Thing” at the school as a means of support and surveillance also depicts respect for boundaries. Thing is the loyal servant of the Addams Family and the character who helps the family. He has the function of “helper and donor” among the characters that Russian folklorist Vladimir Propp identified as seven roles.

When the sub-themes and identity typologies of Wednesday as a gothic character are analyzed, it is determined that the character has 8 (eight) different qualities. Accordingly, the character is constructed as “Analytical, criticality, skepticism, sharp boundaries, repressed violence, hidden grief, artistic tendency, sociopathy and conflict family”.

In the first season of Wednesday, 250 characterizations and imagery were identified as discourse, 79 characterizations of family and environment with a rate of 31.60%, 53 self-critical characterizations with a rate of 21.20%, 107 characterizations of other people with a rate of 42.80%, and the number of imagery that is a reflection of the ability to see imagery is 11, which is 4.40% of the general rate.

One of the striking aspects of Wednesday is that gothic culture and folkloric narrative effectively reflect the personality traits of masculine and feminine characters. Internal and external communication areas were also analyzed in eight episodes representing the first season of the series.

Accordingly, it is seen that there are problems in the relationships between the family and individuals in the scenes in all episodes of the series.

Instead of the themes of physical violence in the conflicts experienced in communication, it was understood that the characters exhibited superiority-based actions around verbal psychological violence and subconscious conflicts among themselves.

Yazar Bilgileri

Author details

*(Sorumlu Yazar **Corresponding Author**) Dr., dr.mustafa.aydemir@gmail.com, Orcid: 0000-0001-9414-4053

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar Supporting-Sponsor

Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Aydemir, M. (2023). Spin-off uyarlama dizilerde kişilik bozukluğu ve gotik karakter inşası: Wednesday örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (63), 228-243. <https://doi.org/10.47998/ikad.1334678>